

Stichting Sociaal Fonds
Huisartsenzorg

Eindrapportage Project Transitiefase POH-S

Kernteam Transitiefase POH-S
Maart 2015

Inhoud

Inleiding.....	3
1. Aanleiding.....	4
1.1 Voorbereiding uitvoering Sectorplan	5
1.2 Uitgangspunten voor de transitie POH-S	6
1.3 Te beantwoorden vraagstukken.....	6
1.4 Gebruikte termen.....	6
2. Resultaten	7
2.1 Veranderingen voor de huidige POH	7
2.2 De huidige opleiding POH.....	8
2.3 Doorgroeimogelijkheden voor de huidige POH-S	9
2.4 Blijft de POH-S bestaan?	10
2.5 De transitiefase.....	10
2.6 Doorgroeimogelijkheden doktersassistent en POH-S via scholing.....	12
2.7 Ontwikkelmogelijkheden mbo-opgeleiden.....	13
2.8 Het oplossen van tekorten aan POH-S	13
3. Aanbevelingen voor het vervolg in de Transitiefase POH-S.....	14
3.1 Maatregelen om de vacatures praktijkondersteuner en toekomstige vacatures praktijkverpleegkundige te kunnen vervullen	14
3.2 Vervolg vanuit de SSFH	17
3.3 Monitoring vanuit SSFH	17
4. Kernteam en werkgroep Transitiefase POH-S.....	18

Inleiding

De beroepsgroepen werkzaam in de huisartsenzorg hebben vastgelegd hoe het ondersteunend team in de huisartsenzorg in de toekomst is samengesteld. Daarbij wordt uitgegaan van de praktijkassistent, de praktijkverpleegkundige en de huisarts. Convenantpartijen betrokken bij de ontwikkeling van de nieuwe functie Praktijkverpleegkundige Huisartsenzorg hebben eind 2014 een competentie- en eindtermendocument voor de opleiding tot praktijkverpleegkundige vastgesteld. Deze competentie- en eindtermenbeschrijving vormt het uitgangspunt voor de nieuwe functie praktijkverpleegkundige in de huisartsenzorg.

Deze keuze heeft directe consequenties voor de Praktijkondersteuner-somatiek (POH-S) die momenteel een belangrijke ondersteunende rol in de eerste lijn vervult. Het is van belang om hen een helder perspectief te kunnen bieden. Met deze rapportage beogen wij onduidelijkheden weg te nemen en helderheid voor de ondersteunend medewerkers in de huisartspraktijk, het werkveld, de opleidingen en andere stakeholders te creëren. Met dit project Transitiefase POH-S wordt derhalve beoogd de transitie POH-S en de implementatie van de functie Praktijkverpleegkundige te ondersteunen.

Werkgevers- en werknemersorganisaties uit de huisartsenzorg hebben hun krachten gebundeld in de Stichting Sociaal Fonds Huisartsenzorg (SSFH)¹. Met de SSFH zetten zij zich onder andere in voor verbetering van de arbeidsmarkt en beroepsopleiding voor de ondersteunende functies in de huisartsenzorg. Om dit doel te realiseren wil de SSFH een reeks activiteiten ontplooiën. Om deze activiteiten mogelijk te maken is een Sectorplan Huisartsenzorg ingediend bij het ministerie van SZW, dat door het ministerie is toegekend.

Gedurende de periode van juni tot december 2014 hebben een kernteam en een werkgroep zich gebogen over acht vraagstukken, die samenhangen met de ontwikkelingen rondom het ondersteunende team in de huisartsenzorg en specifiek de rol van de POH-S. De antwoorden dragen bij aan de implementatie van de functie praktijkverpleegkundige in de huisartsenzorg en kunnen ervoor zorgen dat de transitie van de POH-S naar Praktijkverpleegkundige goed verloopt en ondersteund kan worden door de SSFH.

In deze **Eindrapportage Project Transitie POH-S** zijn de uitkomsten van de schriftelijke en mondelinge raadpleging over de acht vraagstukken beschreven. De recente informatie over de nieuwe HBO-V / Bachelor Nursing is in deze rapportage ook verwerkt. Daarnaast is een aantal aanbevelingen opgenomen. Het project Transitiefase POH-S dient derhalve ook als voorbereiding op de uitvoering van enkele deelprojecten in het Sectorplan, die betrekking hebben op de POH-S en tevens ter ondersteuning van de implementatie van de nieuwe functie Praktijkverpleegkundige Huisartsenzorg.

In het eerste hoofdstuk zijn de aanleiding, het doel, de uitgangspunten en de vraagstukken beschreven. In het tweede hoofdstuk staan de uitkomsten van de gesprekken en mailrondes die hebben plaatsgevonden en de beantwoording van de vraagstukken. In hoofdstuk drie zijn aanbevelingen voor het vervolg die het kernteam en de werkgroep hebben geformuleerd. In dit hoofdstuk geeft ook het SSFH bestuur haar reactie op de rapportage en de aanbevelingen. Tot slot volgt het overzicht met de leden van het kernteam en de werkgroep.

Wij danken alle deelnemers voor de inbreng van hun expertise waardoor deze rapportage tot stand is gekomen.

Het kernteam,

Carola de Ridder (NVvPO), Michaela de Gelder (InEen), Swanehilde Kooij (LHV) en Loes van Amsterdam (SSFH, voorzitter kernteam)

¹ De Stichting Sociaal Fonds Huisartsenzorg (SSFH) is een samenwerkingsverband van de Landelijke Huisartsen Vereniging (LHV), InEen (Vereniging van organisaties voor eerstelijnszorg), de Nederlandse Vereniging van Doktersassistenten (NVDA), FNV Zorg & Welzijn, CNV Zorg & Welzijn en de Nederlandse Vereniging van Praktijkondersteuners (NVvPO).

1. Aanleiding

Praktijkondersteuners-somatiek (POH-S) leveren een belangrijke bijdrage aan de geprotocolleerde zorg voor patiënten met een chronische aandoening zoals DM, astma/COPD en hart- en vaatziekten. Sinds de introductie van de praktijkondersteuner in de huisartspraktijk is de kwaliteit van deze zorg sterk verbeterd. De praktijkondersteuner heeft zich ontwikkeld van ondersteuner van de huisarts tot zorgverlener voor de patiënt.

De komende jaren worden er meer en ook andere zorgtaken van de huisartsenpraktijken verwacht. De complexiteit van de zorg neemt toe en daarmee de complexiteit van de taken van deze zorgverlener. Dit vraagt om een generalistische hbo-professional in de huisartsenpraktijk met een breder takenpakket dan de praktijkondersteuner nu heeft. Deze krijgt gestalte in de nieuwe functie Praktijkverpleegkundige Huisartsenzorg.

Het NHG (Nederlands Huisartsengenootschap) en de LHV hebben hun Toekomstvisie Huisartsenzorg 2022 geformuleerd als antwoord op de groeiende en veranderende zorgvraag en om goede toegankelijkheid van de huisartsenzorg te borgen. In deze Toekomstvisie is ook een standpunt geformuleerd over het ondersteunend team in de huisartsenpraktijk. Het ondersteunend team krijgt een steeds belangrijker rol door de toenemende taakdelegatie, taakherschikking en functiedifferentiatie. De huisarts (academisch niveau), praktijkverpleegkundige (hbo-niveau) en praktijkassistente (mbo-niveau) vormen het kernteam in de huisartsenpraktijk waarvan ook de praktijkondersteuner-GGZ in toenemende mate deel uitmaakt.

In april 2012 hebben landelijke partijen² het 'Convenant voor Toekomstbestendig Competentieprofiel POH' getekend. Hierbij is gekeken welke competenties nodig zijn om aan de (veranderende) zorgvraag te voldoen. Partijen spreken zich uit om de opleiding POH-S te actualiseren zodat deze opleidt tot een generalistische hbo-opgeleide zorgprofessional in de huisartsenvoorziening³. Een generalistische hbo-praktijkverpleegkundige kan naast de zorg voor patiënten met chronische aandoeningen ook complexe, protocol-overstijgende zorg bieden. Convenantpartijen hebben de keuze voor de praktijkverpleegkundige gemaakt, een werkgroep heeft hierna het competentieprofiel ontwikkeld. Het nieuwe competentieprofiel met bijbehorende eindtermen voor de generalistische hbo-praktijkverpleegkundige in de huisartsenzorg is in december 2014 door convenantpartijen vastgesteld.

Praktijkondersteuners met een verpleegkundige achtergrond gebruiken nu al vaak de titel praktijkverpleegkundige. Formeel bestaat in de huisartsenzorg echter alleen de functie praktijkondersteuner, niet de functie praktijkverpleegkundige. Wel kan de praktijkondersteuner een verpleegkundige of andere paramedische achtergrond hebben.

In de **Functiewaardering Huisartsenzorg 2013** staat de functie van praktijkondersteuner beschreven. Onder de functie-eisen staat: opleiding tot praktijkondersteuner op hbo-niveau en/of praktijkverpleegkundige op hbo-niveau. De functie is dus praktijkondersteuner huisartsenzorg (POH) maar een praktijkverpleegkundige kan de functie uitvoeren⁴. De toekomstige praktijkverpleegkundige huisartsenzorg heeft een nieuwe HBO-V opleiding gevolgd of is omgeschoold tot praktijkverpleegkundige.

Alle betrokken partijen hebben zich uitgesproken voor het belang dat de huidige gewaardeerde praktijkondersteuners hun baan behouden. Voor het nieuwe kernteam in de huisartsenzorg

²Landelijke Huisartsen Vereniging (LHV); InEen (Vereniging van organisaties voor eerstelijnszorg); Nederlands Huisartsen Genootschap (NHG); Nederlandse Vereniging van Doktersassistenten (NVDA); Nederlandse Vereniging van Praktijkondersteuners (NVvPO); Samenwerkende Hogescholen (SH) met een opleiding tot POH; Verpleegkundigen & Verzorgenden Nederland, praktijkverpleegkundigen en praktijkondersteuners (V&VN PVK/POH); Zorgverzekeraars Nederland (ZN)

³ Daarnaast is in de Toekomstvisie Huisartsenzorg ook aanpassing van de opleidingen voor huisarts en praktijkassistent voorzien.

⁴ De LHV heeft met behulp van een expertgroep bestaande uit de CAHAG, DiHag, HartVaatHAG, NVDA, NVvPO en het NHG het competentieprofiel voor de praktijkondersteuner uit 2004 aangepast aan de huidige praktijk. In dit competentieprofiel komt de term praktijkverpleegkundige niet voor. Deze onduidelijke formulering wordt op korte termijn in de functiewaardering huisartsenzorg 2015 aangepast.

wordt echter de functie praktijkverpleegkundige nagestreefd. Daarbij wordt uitgegaan van een overgangperiode waarin zowel de POH-S als de toekomstige praktijkverpleegkundige in de huisartsenzorg werkzaam kunnen zijn. De nieuwe functie is echter wel praktijkverpleegkundige huisartsenzorg en geen POH. Het is wenselijk voor de zittende POH-S scholing te ontwikkelen, waarmee het mogelijk wordt gemaakt het nieuwe competentieniveau van praktijkverpleegkundige te bereiken. Via natuurlijk verloop zullen geleidelijk aan steeds meer generalistische praktijkverpleegkundigen in de huisartsenzorg werken. Om de zorg die geboden wordt door de POH in de transitieperiode te borgen, is het streven dat hier geen ontslagen uit voortvloeien. Vanuit dit oogpunt moet ook duidelijk worden tot wanneer de huidige POH-S opleiding aangeboden zal worden. Een groot aantal Hogescholen⁵ heeft de tweejarige opleiding tot POH-S al gesloten en biedt de opleiding alleen nog aan verpleegkundigen met de opleiding HBO-V of voormalig Inservice met aanvullende opleidingen (Inservice-plus⁶).

Omdat op veel vragen nog geen eenduidig antwoord bestaat, heeft de ontwikkeling naar een hbo-opgeleide praktijkverpleegkundige bij de huidige groep praktijkondersteuners geleid tot onrust en onzekerheid over hun toekomst. Het is daarom belangrijk dat de huidige en toekomstige situatie voor de praktijkondersteuners in kaart wordt gebracht en dat bestaande onduidelijkheden worden weggenomen. Convenantpartijen menen dat de positie van de huidige werkzame praktijkondersteuners geborgd moet blijven.

Een deel van de praktijkondersteuners zal, na de noodzakelijke bijscholing te hebben gevolgd, kunnen doorstromen naar een functie praktijkverpleegkundige. Anderen willen of kunnen dit niet en blijven werkzaam als praktijkondersteuner. Deze functie zal daardoor naar verwachting geleidelijk aan verdwijnen. Om in de transitieperiode een tekort aan POH-S te voorkomen, kan worden onderzocht of enkele Hogescholen hun tweejarige opleiding POH-S, op basis van het nieuwe competentieprofiel praktijkverpleegkundige kunnen uitvoeren.

1.1 Voorbereiding uitvoering Sectorplan

Voor het project transitiefase POH-S zijn acht vraagstukken geformuleerd met als doel onduidelijkheden weg te nemen, helderheid aan huidige POH-S en stakeholders te bieden, op korte termijn voldoende capaciteit aan POH-S te creëren, werkgelegenheid op de lange termijn te behouden, de toekomstige functie praktijkverpleegkundige huisartsenzorg (PVH) in te voeren en bovenal de kwaliteit van zorg te borgen. Bij kwaliteit van zorg valt niet alleen aan competenties te denken, maar ook aan voldoende capaciteit om aan de zorgvraag te voldoen.

De SSFH werkt gericht aan de verbetering van de arbeidsmarkt en beroepsopleiding voor de ondersteunende functies in de huisartsenzorg. Een van de wegen waarlangs deze doelstelling wordt gerealiseerd is de uitvoering van het Sectorplan Huisartsenzorg (1 oktober 2014 tot 1 oktober 2016)⁷. Daarin zijn de volgende vier maatregelen benoemd, die voor een belangrijk deel ook betrekking hebben op de POH-S:

1. het aantrekken en opleiden van 200 praktijkondersteuners en 150 doktersassistenten vanuit andere zorgsectoren.
2. het aantrekken en opleiden van 250 praktijkondersteuners-GGZ vanuit andere zorgsectoren.
3. het ontwikkelen van een bijscholingstraject voor 250 huidige POH tot het gewenste competentieniveau van de praktijkverpleegkundige.
4. het ontwikkelen van minimaal vijf pilots op het gebied van instroom van arbeidsgehandicapten in de huisartsenzorg.

In het licht van deze maatregelen is het project transitiefase POH-S een belangrijke voorbereiding op de uitvoering van het Sectorplan.

⁵ Nijmegen, Utrecht, Ede, Amsterdam, Alkmaar, Rotterdam en Zwolle zijn gestopt met de variant voor doktersassistenten.

⁶ Cursisten moeten beschikken over een hbo-diploma Verpleegkundige of Inservice A-opleiding en relevante werkervaring.

⁷ Zie <http://www.ssfh.nl/activiteiten/actueel/minister-asscher-akkoord-met-sectorplan-zeshonderdextra-banen-in-de-huisartsenzorg/>

1.2 Uitgangspunten voor de transitie POH-S

In het project is uitgegaan van de volgende uitgangspunten:

- in het najaar van 2014 vindt de presentatie van het competentieprofiel en eindtermen praktijkverpleegkundige huisartsenzorg plaats;
- in het laatste kwartaal van 2014 is de startdatum van de opleiding praktijkverpleegkundige huisartsenzorg bekend;
- er is dan ook bekend op welke manier de opleiding tot praktijkverpleegkundige huisartsenzorg vorm krijgt.

In hoofdstuk 2 wordt beschreven of en op welke wijze deze uitgangspunten zijn gerealiseerd.

1.3 Te beantwoorden vraagstukken

In het project staan de volgende acht vraagstukken centraal:

1. Wat gaat er voor de huidige POH-S veranderen en wanneer worden die veranderingen zichtbaar?
2. Wanneer zal de huidige opleiding tot POH-S sluiten en welke Hogescholen kunnen de tweejarige opleiding tot POH-S hervatten?
3. Zullen er doorgroeimogelijkheden komen voor de huidige POH-S naar praktijkverpleegkundige huisartsenzorg?
4. Blijft de huidige POH-S functie met huidige competenties bestaan? Of komt er een einddatum?
5. Als de functie blijft bestaan, op welke manier? Generalistisch of bijvoorbeeld gespecialiseerd met de vereiste competenties op deelgebied(en)?
6. Komen er doorgroeimogelijkheden voor doktersassistenten tot praktijkverpleegkundige huisartsenzorg? Hiermee wordt niet gedacht aan de instroom van POH-S met een mbo-vooropleiding bij de HBO-V praktijkverpleegkundige huisartsenzorg, maar doorgroei door een verkort of aangepast traject Praktijkverpleegkundige Huisartsenzorg. Maken we daarbij onderscheid naar mbo-opgeleide doktersassistenten en verpleegkundigen?
7. Als deze doorgroei niet mogelijk is, wat zijn dan eventuele mogelijkheden voor de (beide) mbo-opgeleide ondersteunende functionarissen om zich door te ontwikkelen?
8. Het oplossen van tekorten aan POH-S is afhankelijk van een aantal nog te maken keuzes (startdatum HBO-V praktijkverpleegkundige huisartsenzorg, doorgroeimogelijkheden van zowel doktersassistenten als huidige POH-S). Wat wordt het plan, dat rekening houdt met meerdere scenario's, om huidige en toekomstige tekorten aan POH-S op te lossen?

De antwoorden op deze vragen zijn uitgewerkt in het volgende hoofdstuk. Zij dienen daarmee als uitgangspunt voor de vervolgstappen om de doelen van het Sectorplan van de SSFH te realiseren en de transitiefase van de POH naar praktijkverpleegkundige huisartsenzorg soepel te laten verlopen.

1.4 Gebruikte termen

De volgende termen en afkortingen worden in deze rapportage gebruikt voor de praktijkondersteuner en toekomstige praktijkverpleegkundige huisartsenzorg:

- POH-S: praktijkondersteuner-somatiek voor zowel de POH-S met als achtergrond verpleegkundige (mbo- of hbo) als voor de POH-S met als een andere paramedische achtergrond (mbo);
- PVH⁸: praktijkverpleegkundige huisartsenzorg voor de toekomstige functie.

⁸ Over de afkorting van de functie praktijkverpleegkundige huisartsenzorg bestaat nog geen eenduidigheid. VK is van oudsher de afkorting voor een verpleegkundige. Voor de hand ligt dan een afkorting PVK voor praktijkverpleegkundige. Deze kan echter ook buiten de huisartsenzorg werkzaam zijn. Daarom wordt in dit document gekozen voor de afkorting PVH, waarmee is aangegeven dat het een functie in de huisartsenzorg betreft. Indien praktijkondersteuners deze nieuwe functie willen vervullen is ongeacht hun achtergrond bijscholing vereist.

2. Resultaten

Het kernteam en de werkgroep hebben de vraagstukken over de wijziging van de functie POH-S met elkaar besproken in werkbijeenkomsten, gesprekken, via consultatie en uitwisseling per e-mail. Daarbij is gekeken naar de huidige situatie, de transitiefase en de toekomstige situatie. In dit hoofdstuk zijn de uitkomsten daarvan verwerkt in de beantwoording van de vraagstellingen.

Realisatie van de uitgangspunten

De vooraf geformuleerde uitgangspunten, zoals beschreven in 1.2, zijn als volgt gerealiseerd.

- In december 2014 is het eerste uitgangspunt gerealiseerd met de presentatie van het **Competentie en Eindtermendocument voor de opleiding tot praktijkverpleegkundige**⁹. Het nieuwe competentieprofiel en de eindtermen van de praktijkverpleegkundige huisartsenzorg zijn vastgesteld door de volgende partijen: Landelijke Huisartsen Vereniging (LHV); InEen (Vereniging van organisaties voor eerstelijnszorg); Nederlands Huisartsen Genootschap (NHG); Nederlandse Vereniging van Praktijkondersteuners (NVvPO); Samenwerkende Hogescholen (SH) met een opleiding tot POH; Verpleegkundigen & Verzorgenden Nederland, praktijkverpleegkundigen en praktijkondersteuners (V&VN PVK/POH).
- Op 28 januari 2015 is het tweede uitgangspunt, de start van de opleiding praktijkverpleegkundige huisartsenzorg, gerealiseerd. Tijdens het congres Bachelor Nursing 2020 is bekend gemaakt dat de opleiding in 2016 start en de eerste studenten deze opleiding naar verwachting in 2020 afronden.
- Het derde uitgangspunt, dat betrekking heeft op de vormgeving van de nieuwe opleiding tot praktijkverpleegkundige huisartsenzorg, is tijdens hetzelfde congres gedeeltelijk beantwoord. De nieuwe opleiding, die de naam Bachelor Nursing (BN2020) heeft, leidt op tot een generalistische verpleegkundige. Dit betekent dat de BN in alle gebieden van de gezondheidszorg kan werken. De opleiding heeft een dynamisch profiel, waarmee wordt bedoeld dat de kaders vaststaan, maar dat bij de ontwikkeling van de onderwijscurricula de hogescholen voldoende ruimte hebben om keuzes te maken, afhankelijk van de lokale en regionale context¹⁰. Op dit moment zijn de hoofdstukken 1, 2 en 3 van het opleidingsprofiel BN2020 klaar. In maart 2015 verschijnen nog twee belangrijke hoofdstukken: Beroeps- en opleidingscontinuüm verpleegkundige en Borging opleidingsprofiel met en in de praktijk. Hoewel de gedrukte publicatie in september wordt verwacht, wordt het volledige opleidingsprofiel 4.0 van Bachelor Nursing vanaf maart 2015 al bekend. In 2.3 wordt hierop verder ingegaan.

2.1 Veranderingen voor de huidige POH

Vraagstuk 1: wat gaat er voor de huidige praktijkondersteuners (POH) veranderen en wanneer worden die veranderingen zichtbaar?

Alle betrokken partijen hebben zich uitgesproken dat het van belang is dat de huidige gewaardeerde praktijkondersteuners hun baan behouden. Het is denkbaar dat de POH-S en de toekomstige praktijkverpleegkundige in de huisartsenzorg nog enige tijd naast elkaar werkzaam zijn. Het is echter de bedoeling dat de POH-S geleidelijk wordt vervangen door de

⁹ Document is afgerond in oktober 2014.

¹⁰ Bachelor Nursing 2020, een toekomstbestendig opleidingsprofiel 4.0, Landelijk Overleg Opleidingen Verpleegkunde; congresboek 28 januari 2015

praktijkverpleegkundige huisartsenzorg. Het omscholen van de huidige praktijkondersteuners zal daarom worden gestimuleerd.

Zoals is aangegeven zal een deel van de praktijkondersteuners doorstromen naar een functie waarin zij ook niet-geprotocolleerde zorg kunnen bieden. Hiervoor is dan bijscholing op basis van het nieuwe profiel PVH nodig. Anderen kiezen er mogelijk voor de huidige taakinvinging zo lang als dat mogelijk is te handhaven.

De toekomstige praktijkverpleegkundige huisartsenzorg heeft een nieuwe HBO-V / BN opleiding gevolgd. Zoals gezegd is de verwachting dat met de start van de nieuwe Bachelor Nursing (BN) in 2016 de eerste studenten deze opleiding in 2020 afronden. Vooraf zal duidelijk moeten worden hoe de opleiding tot praktijkverpleegkundige huisartsenzorg exact vorm krijgt.

2.2 De huidige opleiding POH

Vraagstuk 2: wanneer zal de huidige opleiding POH sluiten en welke Hogescholen kunnen de tweejarige opleiding tot POH hervatten?

Momenteel bestaat er een één-, en een tweejarige opleiding POH-S. De éénjarige variant wordt op meerdere hogescholen aangeboden, de tweejarige opleiding wordt op drie locaties aangeboden (Avans plus in Breda, InHolland Academy in Amsterdam en Saxion in Enschede). De doktersassistenten vormen een belangrijk potentieel voor aspirant POH-S. Het is mogelijk dat door onzekerheid over de toekomst van de huidige POH-S, er minder aanmeldingen zijn gekomen bij de POH-opleidingen (minder instroom), waardoor zij hebben besloten de opleiding te sluiten.

De werkgroep vindt het, gelet op voldoende beschikbaarheid van POH, belangrijk dat deze beide varianten van POH-opleidingen blijven bestaan tot er praktijkverpleegkundigen uitstromen van de nieuwe HBO-V / BN opleiding tot praktijkverpleegkundige. Net zo belangrijk is het dat deze POH-S opleidingen het nieuwste competentieprofiel voor praktijkverpleegkundige huisartsenzorg (2014)¹¹ gebruiken. Zo beschikken de POH-S die de opleiding afronden over zoveel mogelijk competenties van de toekomstige PVH en kunnen zij gemakkelijk worden omgeschoold.

Daarnaast gaven de leden van kernteam en werkgroep aan dat, gezien de huidige ontwikkelingen in de gezondheidszorg en de toekomstige functie van de PVH, het belangrijk is dat alle studenten POH-S het vereiste hbo werk- en denkniveau behalen. Daarom is het noodzakelijk dat er een intake-assessment wordt afgenomen bij potentiële studenten¹². Op die manier wordt geborgd dat zij in staat zijn het niveau van de PVH te behalen. Tevens zorgt dit ervoor dat alle studenten op hetzelfde niveau instromen.

¹¹ De indruk bestaat dat de meeste POH opleidingen op dit moment het profiel 2004 gebruiken, omdat zij het profiel 2010 minder bruikbaar achten doordat het geen gradatie mbo/hbo aangeeft. Bij een continuering van de opleidingen is het gewenst profiel 2014 te gebruiken.

¹² Bij de huidige POH-opleidingen wordt gesproken van cursist, deelnemer of student. Met het oog op de nieuwe HBO-V/BN opleiding praktijkverpleegkundige kiezen we in dit rapport voor de term student.

2.3 Doorgroeimogelijkheden voor de huidige POH-S

Vraagstuk 3: komen er doorgroeimogelijkheden voor de huidige POH-S naar praktijkverpleegkundige huisartsenzorg?

Opleidingstraject toekomstige praktijkverpleegkundige huisartsenzorg

Het Competentieprofiel en eindtermen praktijkverpleegkundige zijn onder meer gefundeerd op het gedachtegoed van het LHV/NHG-Standpunt (Ondersteunend) Team in de huisartsenvoorziening (2012), dat is vastgelegd in de Toekomstvisie Huisartsenzorg 2022. Hierin is onderbouwing gegeven voor de wenselijkheid van een ontwikkeling van de POH-functie naar een generalistische hbo-praktijkverpleegkundige. Deze nieuwe opleiding krijgt vorm in de Bachelor Nursing 2020, die hieronder wordt toegelicht.

Een nieuwe HBO-V: Bachelor Nursing (BN2020)

Op 28 januari 2015 is tijdens het congres 'Bachelor Nursing 2020' (georganiseerd door Landelijk Overleg Opleidingen Verpleegkunde en ZonMW) het nieuwe opleidingsprofiel voor de hbo-verpleegkundige gepresenteerd. Deze nieuwe hbo-opleiding Verpleegkundige / Bachelor Nursing is een brede, generalistische hbo-opleiding voor de gezondheidszorg. Dit houdt in dat diegenen die deze opleiding hebben afgerond werkzaam kunnen zijn in de breedte van de gezondheidszorg. Bijvoorbeeld in de GGZ, of als wijkverpleegkundige, maar ook als praktijkverpleegkundige in de huisartsenzorg. Tijdens het congres is bekend gemaakt dat voor de praktijkoriëntatie in totaal 1,5 studiejaar beschikbaar is. In deze periode kunnen studenten beslissen op welk terrein van de zorg zij zich willen richten. Dit sluit aan bij de nadrukkelijke wens van het kernteam en de werkgroep dat de opleiding praktijkverpleegkundige onderdeel is van de nieuwe HBO-V opleiding.

Op basis van de huidige informatie is de verwachting dat de student na deze opleiding als praktijkverpleegkundige in de huisartsenzorg kan werken. In het Beroepsprofiel Verpleegkunde is gebruik gemaakt van competentiegebieden en CanMEDS-rollen¹³. In het Opleidingsprofiel Bachelor Nursing 4.0 is aangegeven dat de rol van zorgverlener te omvangrijk is om in de vierjarige bachelor opleiding op te nemen. Dit betekent dat postinitiële scholing in de vorm van functiegerichte nascholing, cursussen en opleidingen nodig blijft.

Nader onderzoek zal uitwijzen of in de nieuwe HBO-V / BN alle competenties voor de PVH zijn opgenomen. Indien dat niet het geval is, is een aanvullende hbo-opleiding PVH¹⁴ nodig. Deze variant wordt door het kernteam en de werkgroep als zeer onwenselijk beschouwd. Nadat het volledige profiel bekend is, kan hierover zekerheid worden verkregen.

Het tijdpad en verdere ontwikkelingen van de invoering van het nieuwe opleidingstraject HBO-V / BN kunnen worden geraadpleegd op de website van het Landelijke Overleg Opleidingen Verpleegkunde (LOOV): www.loov2020.nl.

Naast de implementatie van de praktijkverpleegkundige functie en de invoering van de nieuwe HBO-V / BN, is de Adviescommissie Innovatie Zorgberoepen & Opleidingen (van Zorginstituut Nederland) op dit gebied actief. Deze commissie heeft de opdracht om advies uit te brengen aan de minister van VWS over de ontwikkeling van beroepen en opleidingen in de gezondheidszorg¹⁵. De reikwijdte van het advies betreft het hele veld van de gezondheidszorg. De commissie baseert haar advies op de toekomstige vraag naar zorg – richtpunt 2030 – en de maatschappelijke en technologische ontwikkelingen. Dit advies wordt op 10 april 2015 aangeboden aan de minister van Volksgezondheid. Het advies kan ook consequenties hebben voor de functie en opleiding van de praktijkverpleegkundige huisartsenzorg.

¹³ Canadian Medical Education Directions for Specialists

¹⁴ Wanneer deze situatie zich voordoet, gaat dat waarschijnlijk ook op voor alle andere verpleegkundige richtingen.

¹⁵ Zie: <http://www.zorginstituutnederland.nl/beroepen+en+opleidingen/commissie>

Bijbscholing zittende POH-S

Een doorgroei van huidige POH-S naar de praktijkverpleegkundige kan via omscholing. Het toekomstige traject hiervoor moet nog worden uitgewerkt. In het kader van het Sectorplan Huisartsenzorg kunnen zittende POH-S die daarvoor in aanmerking komen, zich laten bijscholen tot het niveau van de praktijkverpleegkundige Huisartsenzorg (2014). Via deze maatregel kunnen er 250 praktijkondersteuners worden bijgeschoold. In 2.5 en 2.6 wordt nader ingegaan op de scholingsmogelijkheden voor doorgroei in de verdere toekomst voor de huidige POH-S en voor doktersassistenten.

2.4 Blijft de POH-S bestaan?

Vraagstuk 4: blijft de huidige POH-S met huidige competenties bestaan of komt er een einddatum?

Toekomst huidige POH-S

De functie POH-S blijft vooralsnog behouden en zal naar verwachting via natuurlijke uitstroom op den duur verdwijnen. Wanneer de eerste studenten als praktijkverpleegkundige in 2020¹⁶ van de nieuwe opleiding HBO-V / BN (PVH) opleiding komen, zijn dat er waarschijnlijk onvoldoende om aan de behoefte van de arbeidsmarkt te voldoen. Bovendien hebben deze nieuwe PVH, afhankelijk van hun vooropleiding en ervaring, niet altijd de deskundigheid van een ervaren beroepsbeoefenaar. Het is belangrijk dat de expertise, de verworven competenties en deskundigheid van de POH-S niet verloren gaan. Er is daarom een transitiefase nodig om enerzijds de huidige POH-S functie aantrekkelijk te houden en om er zo nodig voor te zorgen dat de huidige POH-S via een passende scholing kan voldoen aan de nieuwe eindtermen voor de praktijkverpleegkundige (profiel 2014).

Zoals hiervoor is genoemd, wil SSFH met het Sectorplan voor 250 zittende POH-S bijscholing tot het niveau van PVH mogelijk maken. Met een dergelijk bijscholingstraject wordt een bijdrage geleverd om de huidige POH te behouden en daarmee aan de zorgvraag in de praktijk te voldoen. Daarnaast is het denkbaar dat in de toekomst POH-S de opleiding tot PVH zal gaan volgen. De optionele mogelijkheden daarvoor worden in de volgende paragrafen beschreven.

2.5 De transitiefase

Vraagstuk 5: als de POH-S functie blijft bestaan, op welke manier? Generalistisch of bijvoorbeeld gespecialiseerd met de vereiste competenties op deelgebied(en)?

Transitiefase huidige POH-S naar toekomstige PVH

De huidige POH-S opleiding omvat niet alle competenties die de toekomstige praktijkverpleegkundige dient te hebben. Hoe groot het verschil is tussen de huidige competenties van de POH-S en de toekomstige PVH is mede afhankelijk van de vooropleiding van de POH-S. Aangegeven is dat op dit moment de kwaliteit zeer wisselend is van de praktijkondersteuners die van de opleiding uitstromen.

Bij de scholing tot PVH zal onderscheid worden gemaakt tussen de POH-S die daarvoor een HBO-V heeft gedaan en de POH-S met als vooropleiding doktersassistent of MBO-Verpleegkundige. Specifiek zal worden gekeken naar de al verworven en vereiste competenties. De inhoud en opzet van dit bijscholingstraject is afhankelijk van het opleidingstraject dat wordt vastgesteld voor de toekomstige PVH en de verschillen met de huidige opleidingen.

¹⁶ Indien een verkorte opleiding mogelijk is, kan dat ook mogelijk eerder zijn dan 2020.

De werkgroep pleit voor het verlenen van vrijstellingen¹⁷ of de mogelijkheid om een EVC-traject (Erkenning Verworven Competenties) aan te vragen, voor de huidige POH-S die beginnen aan een HBO-V opleiding tot praktijkverpleegkundige. Daarmee wordt het mogelijk dat de huidige POH-S de nieuwe HBO-V/BN in minder tijd kan doorlopen.

In onderstaande tabel wordt schematisch weergegeven wat de transitie vanaf 2014 tot 2020 inhoudt voor het opleiden tot praktijkverpleegkundige huisartsenzorg.

Tabel 1 Schematische weergave van huidige situatie, transitie en toekomstige situatie DA, POH-S, PVH

Huidige situatie (2014)		Transitie naar toekomstige functies/beroepen (vanaf 2016)	Toekomstige situatie (vanaf 2020)	
Huidige Functie POH-S	Opleiding ¹⁸	Aanvullende scholing voor huidige POH-S tot PVH	Nieuwe Functie PVH	Opleiding
POH-S met de vooropleiding doktersassistent	tweejarige POH-opleiding op hbo-niveau	Nader in te invullen opleidings-traject tot HBO-V / Bachelor Nursing inclusief PVH competenties, òf HBO-V / Bachelor Nursing met een aanvullende opleiding PVH ¹⁹ Mogelijkheden bijscholing zittende POH via scholings-traject Sectorplan Huisartsenzorg	PVH met vooropleiding doktersassistent	PVH: HBO-V / Bachelor Nursing inclusief PVH competenties, òf HBO-V / Bachelor Nursing met een aanvullende opleiding PVH
POH-S met de vooropleiding MBO-V	tweejarige POH-opleiding op hbo-niveau	Zoals hierboven met eventuele. aangepaste scholingseisen ²⁰	PVH met vooropleiding MBO-V.	PVH: zoals hierboven, met evt. aangepaste scholingseisen
POH-S met de vooropleiding HBO-V	éénjarige POH-opleiding op hbo-niveau	Zoals hierboven	PVH met vooropleiding HBO-V	PVH: zoals hierboven

¹⁷ Vrijstellingen zijn vanwege (internationale) richtlijnen alleen mogelijk op individueel niveau.

¹⁸ Een POH-S is opgeleid op hbo-niveau; een beperkt aantal POH-opleidingen beschikt over een accreditatie waarmee aan bepaalde groepen studenten een Diploma Stichting Post Hoger Beroeps Onderwijs Nederland kon worden uitgereikt.

¹⁹ Of na het voltooiën van de HBO-V / Bachelor Nursing nog een aanvulling vereist is voor de PVH zal in de loop van 2015 duidelijk worden.

²⁰ Hiervoor geldt hetzelfde als voor POH-S met als vooropleiding doktersassistent, met dien verstande dat vanwege verpleegkundige vooropleiding een andere opleidingstraject zal gaan gelden.

2.6 Doorgroeimogelijkheden doktersassistent en POH-S via scholing

Vraagstuk 6: komen er doorgroeimogelijkheden voor doktersassistenten tot praktijkverpleegkundige huisartsenzorg?

Hiermee wordt niet gedacht aan de instroom van POH-S met mbo-vooropleiding bij de HBO-V praktijkverpleegkundige huisartsenzorg, maar aan een verkort of aangepast traject tot praktijkverpleegkundige huisartsenzorg. Maken we daarbij onderscheid naar mbo-opgeleide doktersassistenten en verpleegkundigen?

In de voorgaande paragraaf 2.5 is kort ingegaan op de mogelijkheden voor vervolgscholing van de doktersassistent en de praktijkondersteuner. In deze paragraaf brengen we dit verder in kaart.

In de huidige situatie hebben de doktersassistent, de MBO-Verpleegkundige en de HBO-Verpleegkundige de mogelijkheid om de POH-S opleiding te volgen. De doktersassistent en de mbo- of inservice-verpleegkundigen kunnen dit doen via een tweejarig traject; de HBO-Verpleegkundige via een éénjarig traject.

In de Toekomstvisie Huisartsenzorg wordt beschreven dat de complexiteit van de zorg zal toenemen. De taken van de doktersassistent zullen zich verder ontwikkelen. Dit kan een positieve uitwerking hebben op de aantrekkelijkheid van het beroep doktersassistent. Om het werken in de huisartsenzorg goed georganiseerd en aantrekkelijk te houden, is het belangrijk dat de beroepen in de huisartsenzorg goed op elkaar aansluiten en dat er doorgroeimogelijkheden blijven voor alle beroepen/funcities binnen de huisartsenzorg. Dit vraagt een nadere uitwerking die buiten de reikwijdte dit project valt.

Voor de huidige POH-S is het belangrijk de mogelijkheid te krijgen om de bijscholing tot PVH te volgen. Daarbij zal de omvang en duur van het bijscholingstraject van de POH-S tot PVH mede afhankelijk zijn van de vooropleiding, zie tabel 2.

Tabel 2 Schematische weergave van toekomstige doorgroeimogelijkheden en verdere scholing tot Praktijkverpleegkundige Huisartsenzorg (PVH)

Toekomstige situatie (2020) met doorgroei naar of scholing tot PVH	
Opleiding	Mogelijkheden doorgroei en scholing tot PVH ²¹
Doktersassistent	HBO-V / Bachelor Nursing opleiding, inclusief PVH competenties (of HBO-V opleiding met aanvullende opleiding PVH)
MBO-Verpleegkundige, inclusief voormalige inservice opleiding	Zoals hierboven
HBO-Verpleegkundige (opleiding gestart vóór 2016)	Aanvullende scholing HBO-V / Bachelor Nursing, eventueel aanvullend de scholing PVH
HBO-Verpleegkundige (opleiding gestart vanaf 2016)	HBO-V / Bachelor Nursing, eventueel met aanvullende scholing PVH
POH-S met vooropleiding doktersassistent	Zie tabel 1
POH-S met vooropleiding MBO-V	Zie tabel 1
POH-S met vooropleiding HBO-V	Zie tabel 1

²¹ Of de aanvullende hbo-opleiding PVH wordt vereist, is afhankelijk van het opleidingstraject dat wordt vastgesteld voor de toekomstige PVH (alleen HBO-V / BN of met daarop volgende aanvullende scholing PVH). Zie ook paragraaf 2.3.

2.7 Ontwikkelmogelijkheden mbo-opgeleiden

Vraagstuk 7: als de doorgroei (naar PVH) niet mogelijk is, wat zijn dan eventuele mogelijkheden voor de (beide) mbo-opgeleide ondersteunende functionarissen om zich door te ontwikkelen?

Wanneer een doktersassistent in de toekomst praktijkverpleegkundige huisartsenzorg wil worden, moet zij een meerjarig traject doorlopen. Daardoor is het voor een doktersassistent geen doorgroeimogelijkheid te noemen, er is eerder sprake van het volgen van een nieuwe opleiding (zie tabel 2).

Het werk van de doktersassistent zal door de ontwikkelingen in de zorg en als gevolg van de transitiefase van de POH-S ook veranderen. In deze rapportage wordt daarop niet verder ingegaan. Hoe de MBO-Verpleegkundige zal kunnen instromen in de toekomstige HBO-V / BN (PVH) wordt via diverse instanties bepaald en is in dit project niet verder uitgewerkt.

2.8 Het oplossen van tekorten aan POH-S

Vraagstuk 8: het oplossen van tekorten aan POH-S is afhankelijk van een aantal nog te maken keuzes (startdatum HBO-V praktijkverpleegkundige huisartsenzorg, doorgroeimogelijkheden van zowel DA als huidige POH-S). Wat wordt het plan, dat rekening houdt met meerdere scenario's, om huidige en toekomstige tekorten aan POH-S op te lossen?

Maatregelen oplossen tekorten aan huidige POH-S

Gezien de huidige tekorten²² aan praktijkondersteuners-somatiek op de arbeidsmarkt is het erg belangrijk dat er voldoende POH-S worden opgeleid en in de nabije toekomst worden bijgeschoold tot praktijkverpleegkundige huisartsenzorg.

De volgende maatregelen kunnen bijdragen aan het oplossen van de tekorten van de huidige POH-S en de toekomstige PVH:

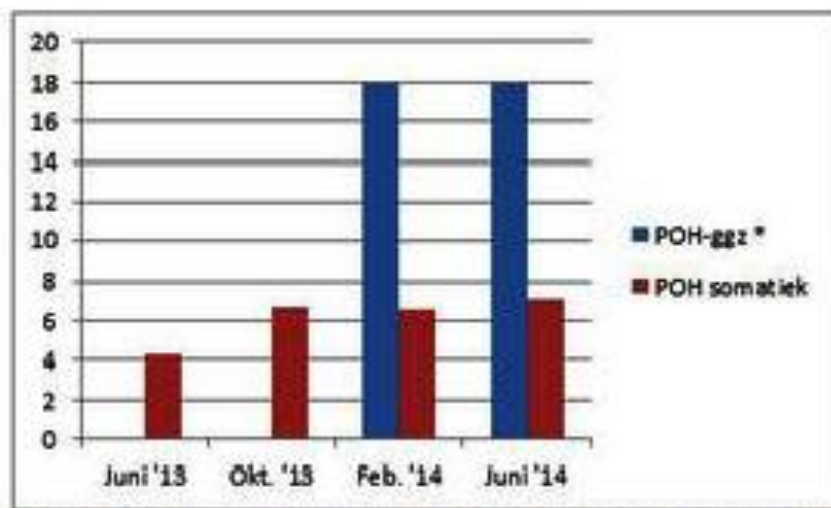
- handhaven van de huidige één en tweejarige POH-S opleidingen, met aanvullende condities, tot de PVH-opleiding gevolgd kan worden;
- aanpassen van de huidige opleidingsprogramma's van de POH-S aan de nieuwe competenties en eindtermen PVH (2014);
- op maat organiseren van bijscholing van de huidige POH-S tot PVH;
- POHS opleiden vanuit andere sectoren op basis van het nieuwe profiel PVH;
- vrijstellingen (op individueel niveau) en/of EVC-traject voor de huidige POH-S die de opleiding HBO-Verpleegkunde / BN (PVH) gaan volgen, zodat het opleidingstraject niet te omvangrijk wordt;
- duale variant van de nieuwe HBO-V / BN (PVH) aanbieden, waardoor het ook voor reeds werkende POH-S mogelijk is deze opleiding te volgen;
- opleiding PVH volledig inbedden in de HBO-V / BN opleiding, zodat het reguliere opleidingstraject maximaal vier jaar duurt.

In hoofdstuk 3 worden deze maatregelen en overige aanbevelingen nader uitgewerkt.

²² Zie Vacaturemonitor juni 2014.

3. Aanbevelingen voor het vervolg in de Transitiefase POH-S

Praktijkondersteuners vervullen een belangrijke rol in het functioneren van de huisartsvoorziening. Als er onvoldoende praktijkondersteuners beschikbaar zijn om de vacatures op te vullen, komt de huisartsenzorg onder druk te staan. Uit de Vacaturemonitor van juni 2014 van het Campagneteam Werken in de huisartsenzorg / SSFH blijkt dat er nog steeds een groot tekort is aan praktijkondersteuners. In de meting van juni 2014 is aangegeven, dat de vacaturegraad van praktijkondersteuners-somatiek is gestegen tot 7,1% tegenover 4,3% in 2013 (Figuur 1). Dit duidt op een tekort, omdat doorgaans 2 tot 3% onvervulde vacatures normaal wordt geacht voor een goed functionerende arbeidsmarkt.

Figuur 1. Ontwikkeling van het landelijke percentage vacatures (vacaturegraad) bij praktijkondersteuners.

* In de meting van februari 2014 werden voor het eerst de vacatures voor de POH-somatiek en POH-GGZ uitgesplitst.

3.1 Maatregelen om de vacatures praktijkondersteuner en toekomstige vacatures praktijkverpleegkundige te kunnen vervullen

Gezien deze tekorten aan praktijkondersteuners is het belangrijk dat er gewerkt gaat worden aan oplossingen voor de knelpunten op de arbeidsmarkt in de huisartsenzorg. Het Sectorplan Huisartsenzorg²³ wil hier een belangrijke bijdrage aan leveren. Met de activiteiten uit het Sectorplan zal de SSFH zich samen met de branche inspannen om 600 medewerkers uit andere zorgsectoren op te leiden voor ondersteunende functies in de huisartsenzorg, zoals doktersassistenten, praktijkondersteuners/praktijkverpleegkundigen en praktijkondersteuners-GGZ. Ook wordt voor 250 huidige praktijkondersteuners een opleidingstraject gemaakt dat het huidige competentieniveau versterkt. Deze activiteiten zijn dringend nodig.

Zoals in voorgaande hoofdstukken is beschreven, hebben een kernteam en een brede werkgroep bestaande uit vertegenwoordigers van werkgevers, werknemers en onderwijs (zie pagina 18), gekeken naar:

- het huidige opleidingstraject van de praktijkondersteuners;
- het opleidingstraject dat nodig is voor praktijkondersteuners die tijdens de transitiefase willen bijscholen naar het niveau van de toekomstige praktijkverpleegkundige en
- de toekomstige situatie.

Daarbij is als uitgangspunt genomen dat in de toekomst de opleiding tot praktijkverpleegkundige huisartsenzorg is gebaseerd op het competentieprofiel praktijkverpleegkundige 2014 en ingebed in de nieuwe HBO-V / BN. De resultaten van de beantwoording van de acht vraagstukken, die zijn beschreven in hoofdstuk 2, zijn in dit hoofdstuk vertaald naar negen aanbevelingen.

²³ De looptijd van het Sectorplan Huisartsenzorg is twee jaar, van 1 oktober 2014 tot 1 oktober 2016.

Aanbeveling 1: Huidige POH-S functie aantrekkelijk houden

Met het oog op de tekorten aan praktijkondersteuners op de arbeidsmarkt is het belangrijk dat de huidige functie en opleiding tot POH-S aantrekkelijk blijven. De huisartsenzorg wordt steeds complexer en praktijkondersteuners spelen een belangrijke rol, vooral voor de protocollaire zorg in de huisartsenvoorziening. In de Toekomstvisie Huisartsenzorg 2022²⁴ staat dat in de toekomst het kernteam van de huisartsenvoorziening zal bestaan uit de huisarts, praktijkassistent²⁵ en praktijkverpleegkundige. De toekomstige praktijkverpleegkundigen moeten nog worden opgeleid. De verwachting is dat de huidige POH-S na bijscholing een deel van de PVH vacatures kunnen opvullen. Dit is hard nodig, want als de eerste beroepsbeoefenaren in 2020 van de nieuwe opleiding HBO-V / Bachelor Nursing (PVH) komen, zijn dat waarschijnlijk onvoldoende praktijkverpleegkundigen om aan de behoefte van de arbeidsmarkt te voldoen. Het is daarom belangrijk dat de functie POH-S aantrekkelijk blijft, zodat de huidige expertise, verworven competenties en deskundigheid niet verloren gaan en er in de toekomst voldoende praktijkverpleegkundigen zijn. Dit kan mede worden bereikt door te stimuleren dat praktijkondersteuners bijscholing tot PVH volgen (zie aanbeveling 2).

Aanbeveling 2: POH-S opleidingen open houden tot praktijkverpleegkundigen uitstromen van de nieuwe opleiding HBO-V / BN (PVH)

Onderzocht dient te worden of er mogelijkheden zijn dat enkele Hogescholen hun tweejarige opleiding POH-S hervatten, mits zij het nieuwe competentieprofiel PVH (2014) willen hanteren en een instroomassessment uitvoeren dat daarop is gebaseerd. Het kernteam en de werkgroep geven het advies om de huidige één- en tweejarige POH-opleidingen tenminste te handhaven tot de eerste studenten de PVH-opleiding afronden. Gezien de tekorten aan praktijkondersteuners op de arbeidsmarkt is het erg belangrijk dat deze beide opleidingen voorlopig blijven bestaan²⁶.

Verder is het belangrijk dat de afgestudeerden van de huidige POH-S opleiding (indien dit mogelijk is) via een verkort en/of duaal maatwerktraject het toekomstige opleidingstraject HBO-Verpleegkundige / Bachelor Nursing (PVH) kunnen volgen. Het kernteam benadrukt het belang van dit aandachtspunt bij het vervolgtraject van dit project.

Aanbeveling 3: In kaart brengen wat het verschil is tussen de competenties/eindtermen van de huidige POH-S opleiding en de eindtermen HBO-Verpleegkundige / Bachelor Nursing en de PVH

Voor het ontwikkelen van een bijscholingstraject voor de zittende praktijkondersteuners is het van belang dat het competentieprofiel en de eindtermen voor de praktijkverpleegkundige worden gevolgd (zie hoofdstuk 2). Op basis hiervan kan worden bepaald welke bijscholing noodzakelijk is voor de huidige POH-S. In het Sectorplan is daarvoor de volgende activiteit opgenomen: "Het ontwikkelen van een bijscholingstraject voor huidige praktijkondersteuners tot het gewenste competentieniveau van de toekomstige praktijkverpleegkundige". Aangezien de huidige POH-S opleiding niet alle competenties omvat die de toekomstige PVH dient te hebben, is het belangrijk dat er een bijscholingstraject wordt ontwikkeld voor de huidige praktijkondersteuners. Voor het bepalen van dit traject dienen de verschillen tussen het POH-competentieprofiel en de eindtermen van de Praktijkverpleegkundige (december 2014) in kaart gebracht te worden.

Er zijn echter meer factoren die een rol spelen. Het opleidingstraject PVH is ook afhankelijk van de vooropleiding die de POH-S heeft afgerond. Een POH-S met als vooropleiding doktersassistent of MBO-V heeft mogelijk andere bijscholing nodig dan de POH-S met als vooropleiding HBO-V om het niveau van de nieuwe PVH te verkrijgen.

²⁴ 'Toekomstvisie Huisartsenzorg 2022: Modernisering naar menselijke maat', Landelijke Huisartsen Vereniging (LHV), Nederlands Huisartsen Genootschap (NHG), Utrecht 2012

²⁵ Kernteam en werkgroep geven de voorkeur aan het handhaven van de huidige titel van het beroep: Doktersassistent.

²⁶ Afhankelijk van het aanbod wordt door de samenwerkende hogescholen (SH) met een opleiding tot POH-S besloten hoeveel hogescholen de opleiding POH-S blijven faciliteren.

Aanbeveling 4: Voor huidige praktijkondersteuners-somatiek en doktersassistenten doorgroeimogelijkheden naar praktijkverpleegkundige huisartsenzorg mogelijk maken

Het is belangrijk dat er, in het kader van de doorgroeimogelijkheden voor huidige POH-S en de huidige en toekomstige doktersassistent²⁷ naar PVH, een passend en haalbaar scholings-traject wordt georganiseerd. Daarbij is het belangrijk dat er een goed overgangstraject komt waarmee de POH-S die beschikt over de capaciteiten kan voldoen aan de eindtermen en eisen van de hbo-praktijkverpleegkundige.

Ook is het van groot belang dat het er een duaal opleidingstraject PVH komt, zodat het opleidingstraject te combineren is met een baan. Tevens geven het kernteam en de werkgroep het advies om de opleiding HBO-V / BN dusdanig in te richten dat die de PVH-competenties omvat, zodat er geen aanvullende hbo-opleiding PVH nodig is. Als er een aanvullende opleiding nodig is, zal hierdoor de opleidingsduur toenemen en dat wordt zeer onwenselijk geacht.

Het is belangrijk dat de SSFH deze aanbevelingen bij partijen onder de aandacht brengt en deze belangen behartigt door invloed uit te oefenen op de invulling van de opleidingscurricula.

Aanbeveling 5: Intake-assessment voor het omscholen van de huidige praktijkondersteuners tot de nieuwe functie praktijkverpleegkundige

Gezien de huidige ontwikkelingen en de toekomstige functie van de PVH is het belangrijk dat alle studenten het vereiste hbo werk- en denkniveau behalen. Daarom geeft de werkgroep het dringende advies een individueel intake-assessment af te nemen bij potentiële studenten. Op die manier kan geborgd worden dat deelnemers in staat zullen zijn om het niveau van de PVH te behalen.

Aanbeveling 6: Een passend bijscholingstraject regelen voor de huidige praktijkondersteuners-somatiek

Een passend bijscholingstraject voor de huidige praktijkondersteuners is zeer wenselijk, omdat anders de afstand tot de opleiding HBO-V / BN (PVH) te groot wordt. Om dit te bereiken dienen opleidingen en andere partners die een rol spelen in de bijscholing van de huidige POH-S tot toekomstige PVH benaderd te worden, voor het realiseren van (individuele) vrijstellingen en/of een EVC-procedure. Daarbij moet rekening worden gehouden met het feit dat de POH-S een baan heeft en daardoor veelal niet in staat is een voltijd hbo-opleiding te volgen. Een duale variant is veelal wel te combineren met een baan als POH. Verder kan de beroepspraktijkvorming (BPV/stage) mogelijk problemen opleveren. Ook dit zal aangepakt dienen te worden (zie aanbeveling 7).

Een ander aspect dat van invloed kan zijn voor het bijscholingstraject voor de huidige POH-S is de BIG-registratie²⁸. Dit zal ook nader uitgezocht dienen te worden.

Aanbeveling 7: Aandachtspunten voor het werven, selecteren en opleiden van medewerkers uit andere zorgsectoren

Voor het werven, selecteren en opleiden van medewerkers uit andere zorgsectoren voor de functie van POH-S zijn er de volgende aandachtspunten:

- uit de huidige ontwikkelingen en de toekomstige functie PVH blijkt dat een hbo werk- en denkniveau noodzakelijk is, daarom dient er een individueel intake-assessment te worden afgenomen;

²⁷ Vanwege de vernieuwing van het mbo- en het hbo-onderwijs in algemene zin, is de verwachting dat een landelijke commissie zich zal buigen over de (toekomstige) aansluitingsmogelijkheden tussen de onderwijsniveaus.

²⁸ Het BIG-register is een taak die voortkomt uit de Wet BIG (Wet op de Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg) Zorgverleners kunnen zich registreren in het BIG-register. Een BIG-registratie geeft duidelijkheid over de bevoegdheid van een zorgverlener. Niet alle beroepen in de gezondheidszorg zijn opgenomen in het BIG-register.

- de opleiding baseren op eindtermen van de nieuwe praktijkverpleegkundige huisartsenzorg;
- de convenantpartijen betrekken bij het ontwikkelen van de opzet en de inhoud van het opleidingstraject voor medewerkers uit andere zorgsectoren. Dit vanwege de expertise van de convenantpartijen en het creëren van draagvlak.
- bij instroom van extra praktijkondersteuners is het wenselijk ook aandacht te besteden aan het borgen van voldoende praktijkopleidingsplaatsen. Het verdient aanbeveling huisartsen/ werkgevers te stimuleren, in het kader van hun personeels- en opleidingsbeleid, bij te dragen aan het opleiden in de praktijk.

Aanbeveling 8: Communicatie over de transitiefase POH-S

Gedurende het traject zijn diverse artikelen opgeleverd of al gepubliceerd over de ontwikkelingen rond de POH-S en de nieuwe HBO-V / BN. Door de SSFH, maar ook door andere partijen. Het komt de duidelijkheid naar het werkveld en opleidingen ten goede als ook over onze bevindingen kan worden gepubliceerd. Het kernteam en de werkgroep vinden het belangrijk ook stakeholders te betrekken in de communicatie, inclusief de zorgverzekeraars en de ministeries VWS, SZW en OCW.

3.2 Vervolg vanuit de SSFH

De rapportage is op 11 maart 2015 in het Bestuur SSFH besproken. De SSFH gaat met de aanbevelingen aan de slag door onder andere contact te leggen met de opleidingen. Ook adviseert de SSFH werkgevers hun POH-S te stimuleren en te faciliteren om zich verder te scholen. De SSFH zal zich verder sterk maken voor de komst van bijscholingstrajecten op basis van eerder verworven competenties. Tot slot roept de SSFH de werkgeversorganisaties LHV en InEen op om over de bekostiging van de POH-S met de verzekeraars het gesprek aan te gaan.

3.3 Monitoring vanuit SSFH

De SSFH zal de ontwikkelingen rondom de PVH-opleiding en de inhoud van de functie Praktijkverpleegkundige huisartsenzorg nauwlettend volgen en waar mogelijk invloed uitoefenen op de precieze invulling van de curricula.

Over de vragen over de toekomstige opleiding tot praktijkverpleegkundige huisartsenzorg in de HBO-V / BN zal gaandeweg meer duidelijkheid ontstaan, waardoor vervolgantwoorden en aanbevelingen kunnen worden uitgewerkt.

Belangrijke data in dit verband zijn:

- maart 2015: completering van het opleidingsprofiel Bachelor Nursing 2020, dat op 28 januari is gepresenteerd door LOOV en ZonMW en de daaruit voortvloeiende vervolgprocessen;
- 10 april 2015: congres Naar Nieuwe Zorgberoepen²⁹. De Adviescommissie Innovatie Zorgberoepen & Opleidingen van Zorginstituut Nederland biedt tijdens dit congres haar advies, over een nieuwe structuur voor beroepen in de zorg, aan de minister van Volksgezondheid aan.

²⁹ Het congres *Naar Nieuwe Zorgberoepen* is een initiatief van de Commissie Innovatie Zorgberoepen en Opleidingen van Zorginstituut Nederland.

4. Kernteam en werkgroep Transitiefase POH-S

In het kernteam nemen SSFH-partners deel. In de werkgroep zijn naast SSFH-partners ook externe stakeholders betrokken. De werkgroep is via bijeenkomsten en mailrondes betrokken bij de beantwoording van de vraagstukken van dit project.

Leden kernteam:

- Michaela de Gelder, beleidsmedewerker InEen
- Carola de Ridder, voorzitter bestuur NVvPO
- Swaneilde Kooij, senior beleidsadviseur LHV
- Maarten Peters, programmamanager SSFH
- Loes van Amsterdam, voorzitter Kernteam en procesbegeleider traject, SSFH

Leden werkgroep:

- Michaela de Gelder, beleidsmedewerker InEen
- Carola de Ridder, voorzitter bestuur NVvPO
- Saskia Duvekot, bestuurslid NVvPO
- Ella van Male, bestuurslid NVvPO
- Jellie Klaver, directeur NVDA
- Jan Sax van der Weijden, beleidsmedewerker NVDA
- Swaneilde Kooij, senior beleidsadviseur LHV
- Anke ter Brugge, senior beleidsmedewerker NHG
- Marjan Verschuur - Veltman, voorzitter bestuur afdeling V&VN PVK/POH
- Gerda Brummel, praktijkverpleegkundige & docent/inhoudelijke coördinator opleiding tot praktijkondersteuner in de huisartsenpraktijk, Hogeschool VIAA, namens afdeling V&VN PVK/POH
- Irma Mosselman, Coördinator Opleiding POH-GGZ en Opleiding POH-S, HAN, Opleidingen
- Marina Vinken, hoofd praktijkondersteuning SHL-Groep, Opleidingen
- Mies van Amersfoort, opleidingscoördinator InHolland, Opleidingen
- Yvonne Zoetigheid, opleidingsadviseur InHolland, Opleidingen
- Loes van Amsterdam, voorzitter Kernteam en procesbegeleider traject, SSFH